

INFOBULLETIN

NADAČNÍHO FONDU OBĚTEM HOLOCAUSTU

1 / 2 0 0 6

Z OBSAHU BULLETINU

Tisková konference k ukončení programu ODŠKODNĚNÍ, 31. 3. 2006	2
Vzácné setkání aneb Návštěva Zdenky Fantlové	5
Ohlédnutí za programem ODŠKODNĚNÍ	6
Agentury domácí péče o židovské seniory v r. 2006	8
Kde žádat o podporu	8

Vážení a milí čtenáři,

naš InfoBulletin, který teď držíte v ruce (nebo sledujete na zářícím monitoru) věnujeme menší „oslavě“ – a to ukončení programu ODŠKODNĚNÍ po 5 letech. Během této doby jsme program vyhlásili v celém světě, přijali stovky žádostí a poslední z nich vyplatili na konci roku 2005. Tato věta zní jednoduše, ale je v ní 5 let života, spousty práce a stovky lidských příběhů – o tom si počtete aktuálně v tomto bulletinu a také detailněji na našich internetových stránkách.

Dobře víme, že jsme nemohli aspirovat na napravení bezpráví holocaustu, ale všemi silami jsme se snažili, abychom symbolickou finanční kompenzací vyslali poselství uznání křivd obětem nacismu. Pro většinu našich žadatelů bylo toto humanitární gesto ze strany Vlády ČR a Parlamentu ČR jediným a o to důležitějším uznáním bezpráví po desítkách let. Často byl fakt, že se bývalá vlast cítí odpovědná za nenapravené křivdy, pro příjemce příspěvku důležitější než finanční stránka kompenzace.

O tom, jakým osobním přínosem pro nás, zaměstnance, byla účast na realizaci programu, hovoří bývalá koordinátorka programu Ludmila Pcová takto: „Zaslané žádosti byly velmi důležité, ale mnohem více se mi do paměti vryla setkání s lidmi, kteří svou žádost přinesli osobně. Jako by se jejich vnitřní síla přenesla i na mě a celý tým brigádníků programu, zejména v závěrečných fázích zpracovávání žádostí.“

A na závěr – něco končí a něco začíná... Do této kolonky určitě patří informace, že naše dvě bývalé kolegyně povily na počátku roku děti: Dítě Eibenové se v lednu narodila dcera Viktorka a Andrea Fictumová přivedla v březnu na svět syna Ondřeje. Miminka jsou krásná a zdravá a jim i jejich maminkám přejeme, aby to tak bylo celý život!

Mějte hezké jaro.

Mgr. Jarmila Neumannová, výkonná ředitelka NFOH

PROGRAMY PÉČE, PŘIPOMÍNKA, BUDOUCNOST

VÝSLEDKY VÝBĚROVÉHO ŘÍZENÍ PRO ROK 2006

V prosinci 2005 Správní rada NFOH rozhodla o udělení nadačního příspěvku celkem 42 žádostem v rámci těchto programů. V Programu Péče bylo podpořeno 15 projektů a rozděleno 3 804 760 Kč, v Programu Připomínka podpořeno 17 projektů a rozděleno 602 100 Kč a v programu Budoucnost podpořeno 10 projektů a rozděleno 397 500 Kč.

Seznam podpořených projektů s výši udělených nadačních příspěvků je zveřejněn na našich internetových stránkách www.fondholocaust.cz.

Kateřina Fadljevičová

koordinátorka programů PÉČE, PŘIPOMÍNKA A BUDOUCNOST
tel.: 224 261 573, e-mail: fadljevicova@fondholocaust.cz

TISKOVÁ KONFERENCE

K příležitosti úspěšného završení programu ODŠKODNĚNÍ jsme spolu s Ministerstvem zahraničních věcí ČR zorganizovali tiskovou konferenci, která se konala v Černínském paláci v pátek 31. března 2006. Odbor tiskového mluvčího ministerstva se ujal hostitelské role s velkou vstřícností, a tak tomuto týmu, stejně jako Tomáši Pojarovi, náměstkovi ministra pro dvojstranné vztahy, a Tomáši Kafkovi, řediteli Odboru střední Evropy, náleží náš velký dík.

Do panelu řečníků s úvodním slovem jsme pozvali pana náměstka Pojara, Michala Hrona, předsedu správní rady NFOH a Židovské obce Liberec, Jarmilu Neumannovou, naši výkonnou ředitelku, a Jiřího Daníčka, předsedu Federace židovských obcí v ČR, který zároveň působil ve Smíšené pracovní komisi vedoucí k založení Fondu.

Tiskovou konferenci v reprezentativním Hudebním salonku moderoval tiskový mluvčí ministerstva Vít Kolář za účasti cca 20 novinářů a ostatních hostů. Proslavy hlavních řečníků se věnovaly (chronologicky) mezinárodnímu kontextu odškodňovacích programů, NFOH jako celku a jeho ostatním pokračujícím programům, realizaci samotného programu Odškodnění, práci Smíšené pracovní komise a případnému prodloužení platnosti zákona č. 212/2000 Sb. s cílem vytvořit dostatečný prostor pro dohledání a navrácení uměleckých předmětů. Vzhledem k počátečnímu vyčkávaní většiny novinářů požádal Vít Kolář o vyjádření i přítomné přeživší holocaust, prof. Felixe Kolmera a paní Zdenku Fantlovou. Jakmile moderátor ukončil oficiální část programu, novináři se hromadně vrhli na hosty pro natočení individuálních rozhovorů. Paní Fantlová se v tomto momentu stala, jak jsem očekával, mediální hvězdou tiskové konference. Na její slova do mikrofonu čekala doslova fronta redaktorů, kteří v rozhovorech s ní pokračovali i ve chvíli, kdy se sál již zcela vyprázdnil.

Úvodní slovo Michala Hrona (NFOH)

Po samotné akci nás Michal Bucháček, vedoucí Oddělení práce s médii, provedl reprezentativním traktem Černínského paláce, tedy sály, kde politické delegace zasedají k jednáním, předstupují u pultků před kamery a navazují kontakty na recepcích. Mimořádně zajímavé bylo nakouknout do bývalé knihovny Jana Masaryka s autenticky obnoveným interiérem včetně politicko-geografických map variant vedení hranic ve střední a východní Evropě po 1. světové válce. Byt československého ministra zahraničí měl zvláštní symboliku pro Zdenku Fantlovou, která, jak zavzpomínala, pracovala v době tragické smrti Jana Masaryka na československém velvyslanectví ve Stockholmu a smutná zpráva ji spolu s kolegy zastihla přímo v kanceláři zastupitelského úřadu.

Mgr. Milan Konrád

manažer pro fundraising a PR

tel.: 224 262 563, e-mail: konrad@fondholocaust.cz

Fotografie na str. 2–5: Tisková konference k ukončení programu ODŠKODNĚNÍ, Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, 31. března 2006. Z archivu Nadačního fondu obětem holocaustu a Ministerstva zahraničních věcí.

Nahoře: Náměstek ministra zahraničních věcí Tomáš Pojar zdraví Zdenku Fantlovou. Dole: V panelu řečníků zleva: Jarmila Neumannová (NFOH), Michal Hron (NFOH), Zdenka Fantlová.

Nahoře: Jarmila Neumannová (NFOH) a prof. Felix Kolmer. Vlevo: Michal Hron (NFOH) a Jiří Daniček (FŽO) u okna Hudebního salonku. Dole: Česká televize zpovídá Lídu Pocovou.

VZÁCNÉ SETKÁNÍ

ANEB NÁVŠTĚVA ZDENKY FANTLOVÉ

Telefonuji do Londýna a říkám si, co mi asi odpoví paní přes osmdesát, když se jí zeptám: „Nepřijela byste do Prahy odpovídat novinářům na tiskové konferenci?“ K mému překvapení paní Fantlová reagovala souhlasně, a to perfektní češtinou, a pouze si nechala pár dní na rozmyšlenou. Během nich si stáčila ve vhodných termínech domluvit několik besed se studenty v Praze a Kladně tak, aby její týdenní cesta do České republiky přinesla ovoce na více úrovních. Od té chvíle – a jak by mě doplnily kolegyně, s výjimkou nevládnuté komunikace s cestujícími ohledně zavazadel na ruzyňském letišti – běželo vše jako na drátku.

Na tiskové konferenci zvládla paní Fantlová svou mediálně exponovanou úlohu s přehledem, jakkoli si po maratónu rozhovorů potřebovala chvíli odpocínout. Mimořádně – ročník 1922 této přeživší tábory v Osvětimi, Mauthausenu a Bergen-Belsenu kolegové z ministerstva zahraničí nechťeli věřit.

Po zasloužené relaxaci o víkendu jsme se sešli se Zdenkou Fantlovou v pondělí na Obchodní akademii v Dušnické ulici, kde vedle jednu ze zmíněných diskusí se studenty, proloženou četbou úryvku ze své knihy *Klid je síla, řek' tatínek*. Profesorka Obchodní akademie a paní Kratochvílová z nakladatelství Primus se shodly, že studenti by nebyli shovívaví, kdyby je diskuse nebvila, a dali by to paní Fantlové nemilosrdně najevo. My jsme naštěstí zažili opačný případ: hloubka příběhu v kombinaci s vypravěčským umem

Tiskový mluvčí MZV ČR Vít Kolář vítá Z. Fantlovou

Michal Borges (NFOH) se Zdenkou Fantlovou

Zdenky Fantlové třídu „náctiletých“ bezpečně udržely v pozornosti.

Diskuse v Dušnické s komornějším pokračováním s paní Fantlovou v nedaleké restauraci mi vnukla několik zajímavých podnětů pro úsilí ve vzdělávací oblasti. Jeden z nich osvědčila třída mladých posluchačů na místě. Referát studenta, který knížku předem přečetl a paní Fantlovou na úvod besedy představil vlastními slovy – jakkoli stručně a neformálně – na mě udělal povzbudivý dojem. Stejně tak snaha Zdenky Fantlové nabídnout svou výpověď středním školám plošně do jejich interních knihoven.

V obecnější rovině jsem si z pondělního setkání odnesl závěr, že pro úspěch vzdělávacích projektů je klíčová kombinace co nejvíce forem poznávání, především psaného textu a hromadné diskuse ve třídě, a to pokud možno v neformální atmosféře. Pokud se připojí také dokumentární film nebo samostatná práce např. s pomocí vzdělávacích serverů, tím lépe. Samozřejmě hraje obrovskou roli také přístup učitele, což je proměnná, kterou nepochybně pozitivně ovlivňují školení kantorů k metodám vyučování o holocaustu. Tyto úvahy nejsou nic nového pod sluncem, k jejich realizaci na většině českých škol ovšem zbývá urazit ještě pořádný kus cesty.

Mgr. Milan Konrád

manažer pro fundraising a PR

tel.: 224 262 563, e-mail: konrad@fondholocaust.cz

OHLÉDNUTÍ ZA PROGRAMEM ODŠKODNĚNÍ

Nadační fond obětem holocaustu (NFOH) vyplatil poslední příspěvek – symbolicky žadatele z Izraele – v programu na odškodnění fyzických osob. V průběhu pěti let NFOH rozdělil 100 milionů korun mezi 516 žádostí přijatých z 27 zemí světa, čímž naplnil jedno ze svých důležitých poslání. Tento program, který byl podpořen výhradně z prostředků českého státu, byl první iniciativou svého druhu v zemích střední a východní Evropy.

Prostředky v rámci programu ODŠKODNĚNÍ byly určeny lidem, kterým byl v důsledku rasové perzekuce v době okupace území dnešní České republiky nacistickým Německem odňat nemovitý majetek a platné restituční předpisy ani mezinárodní dohody jim neumožnily navrácení tohoto majetku či získání jiné formy odškodnění. Program administrovaný NFOH tak doplnil spektrum odškodňovacích iniciativ, které vzešly mimo jiné z mezinárodních jednání o „smířovacích nadacích“ (v našem kontextu je příkladem Česko-německý fond budoucnosti), o kompenzacích nuceně nasazeným a o výplatách ze strany neutrálních zemí (tzv. spící konta ve švýcarských bankách apod.). Pro symbolický význam programu ODŠKODNĚNÍ bylo zásadní, že Vláda ČR neomezila kompenzace na občany ČR jako v případě restitucí, nýbrž nastavila rovné podmínky pro žadatele bez ohledu na dnešní občanství a zemi pobytu.

POMOC ŽADATELŮM

Do počátku roku 2003 jsme se věnovali intenzivní kontrole přijatých žádostí a pomoci žadatelům. Kontrola se zaměřila na splnění podmínek programu: nemovitý majetek se nacházel na území dnešní ČR, byl odňat původnímu vlastníkovi z důvodu rasové perzekuce, žadatel je buďto původním vlastníkem, pozůstalým manželem/manželkou, či jeho přímým potomkem, a zda tento nárok nebyl již kompenzován.

Kontrola však byla jen prvním krokem. Následovala pomoc pracovníků nadačního fondu při doplňování dokumentů a dokladů nutných pro kompletní žádost, stálý kontakt se žadateli či jejich právními zástupci. Do uzávěrky v prosinci 2001 NFOH osobně navštívilo 164 lidí a stovky osob položily doplňující otázky telefonicky či poštou.

PARTNERSTVÍ, BEZ KTERÝCH BY PROGRAM ODŠKODNĚNÍ NEBYL NAPLNĚN

Náš dík patří mnoha lidem a organizacím, které nám pomohly vypořádat se s celou řadou organizačních i právních limitů, s nimiž jsme byli denně konfrontováni my i naši klienti.

Program ODŠKODNĚNÍ byl nastartován rozesláním výzvy k podání žádostí do celého světa.

V této etapě k odškodňovacímu procesu zásadně přispělo Ministerstvo zahraničních věcí ČR, které informovalo všechny ambasády a pomohlo letecky dopravit tištěné informace do zemí, kde jsme očekávali největší počet žadatelů. Pracovníci jednotlivých zastupitelských úřadů poskytovali žadatelům informace a přijímali samotné žádosti o odškodnění. Hladký průběh této etapy byl zajištěn díky výborné spolupráci zástupců MZV ve správní radě NFOH: Jiřího Šitlera, Jana Sechtera, Antonína Hradilka, Jiřího Kuděly a Daniela Kumermanna.

Díky vstřícnosti Českého úřadu zeměměřického a katastrálního NFOH získal pro svou kontrolu zdarma a rychle celkem 360 položek od 62 katastrálních úřadů. Pracovníci odboru Restituce a správy majetkových podstat Ministerstva financí ČR zkontrolovali na žádost NFOH všechny přijaté žádosti z hlediska jejich možného dosavadního vypořádání v rámci mezinárodních náhradových dohod a finančních náhrad poskytnutých ČR. Česko-německý fond budoucnosti nám poskytl základní know-how pro náročnou tvorbu databáze žádostí. Dokonalé soukolí s námi tvořili pracovníci Mezinárodní organizace pro migraci, Česko-německého fondu budoucnosti a České rady pro oběti nacismu, kteří přijímali žádosti ve svých programech také do konce roku 2001. Díky jejich profesionalitě a spolupráci se naši společní klienti rychle orientovali a stihli podat žádosti včas.

ŽÁDOSTI S OTAZNÍKY: JEDNÁNÍ S VLÁDOU ČR

I přes veškerou snahu na straně naší i žadatelů se nepodařilo u všech žádostí zajistit všechny požadované dokumenty. Dohledání dokumentů u obětí holocaustu je přirozeně velmi obtížné, protože většina se ztratila ve věřavě 2. světové války. Vzhledem k ne-

úplnosti takových žádostí však bohužel hrozilo jejich vyřazení z programu.

Druhým problematickým faktem se ukázala skutečnost, že jsme obdrželi řadu žádostí i těch, kteří nespádali do okruhu oprávněných osob – většinou z důvodu nepřímé příbuzenské linie ve vztahu k původním vlastníkům.

Rozhodli jsme se proto za zájmy žadatelů bojovat a obrátili jsme se na tehdejšího místopředsedu vlády JUDr. Pavla Rychetského se žádostí o změnu přístupu k těmto dvěma problémovým oblastem. Dle stanoviska vlády bylo zmírnění požadovaných podmínek týkajících se úplnosti žádostí povoleno, ale rozšíření okruhu oprávněných osob bylo označeno za nepřipustné, neboť by bylo v rozporu s dohodnutými a vyhlášenými podmínkami programu.

UDĚLENÍ NADAČNÍCH PŘÍSPĚVKŮ

Do uzávěrky programu dne 31. 12. 2001 jsme přijali 1256 žádostí. Částka 100 milionů Kč byla rozdělena mezi 516 žádostí, které splnily zmíněná kritéria definovaná Vládou ČR.

V několika případech správní rada NFOH udělený nadační příspěvek zrušila, neboť příjemcům byla předmětná nemovitost v restituci navrácena či získali finanční náhradu z prostředků Ministerstva financí ČR.

ŘEKLI O PROGRAMU ODŠKODNĚNÍ A NFOH

Přístup vlády ČR ke zmírňování majetkových křivd způsobených obětem holocaustu je ve světě vysoce oceňován. Program ODŠKODNĚNÍ totiž byl ve středoevropském kontextu a mezi tzv. transformujícími se zeměmi zcela bezprecedentní. Stejně jako české (restituční) zákony, tak také NFOH pracuje s pojmem „zmírnění křivd“, protože si je vědom, že nikdy nemůže jít o úplnou restituci a odškodnění.

PhDr. Jiří Kuděla, člen správní rady NFOH v letech 2003–2005, nyní velvyslanec ČR v Bosně a Hercegovině

Díky aktivitě zástupců obětí holocaustu, zodpovědnému přístupu představitelů českého státu a usilovné práci NFOH mohli být do mozaiky oné „nedokonale spravedlnosti“, jak o ní píše Stuart Eizenstat, zasazen další důležitý kamínek. Kamínek o to důležitější, že šlo o oběti holocaustu či jejich blízké. Ačkoli nemůže být bezpráví holocaustu napraveno, může se citlivě pro-

vedené gesto vůči jeho obětem stát výrazem uznání křivd i odhodlání do budoucna čelit zlu v jakékoli jeho podobě.

PhDr. Tomáš Jelínek,
ředitel Česko-německého fondu budoucnosti

S postupujícím časem a přibývajícím věkem ztrácí oběti a pamětníci 2. světové války možnost účinně zastávat své zájmy. Proto je důležité, aby se péče o ně, ale i péče o památku těch, kteří již zemřeli, ujaly profesionální instituce. Jsem rád, že z Nadačního fondu obětem holocaustu se stala vitální organizace, která spojuje svou kompetenci s lidským zájmem o konkrétní životní osudy obětí, a která je proto schopna se tohoto úkolu zhostit.

PhDr. Jiří Šitler, předseda jedné ze sekci Smíšené pracovní komise, do roku 2001 člen správní rady NFOH, nyní velvyslanec ČR v Thajsku

Mezi nespočet úkolů nadačního fondu patřilo vyhlášení a distribuce informací o programu ODŠKODNĚNÍ, příprava formulářů pro žadatele (v různých jazykových mutacích), zpracování a posouzení žádostí a určení spravedlivého vzorce pro rozdělení omezených finančních prostředků. Tato nelehká práce byla profesionálně zvládnuta ředitelkou NFOH Jarmilou Neumannovou a jejím schopným týmem, který při pečlivém zpracovávání mnoha stovek žádostí postupoval citlivě a s porozuměním pro oběti holocaustu. Za toto jim náleží náš dík a upřímné ocenění.

Rabbi Andrew Baker, ředitel, Department of International Jewish Affairs, The American Jewish Committee

AGENTURY DOMÁCÍ PÉČE

PRO SENIORY ŽIDOVSKÝCH OBCÍ V OSTRAVĚ, BRNĚ
A PRAZE V ROCE 2006

Stiftung
„Erinnerung, Verantwortung und Zukunft“
Fonds „Erinnerung und Zukunft“

Již od roku 2004 běží projekt agentur domácí péče pro židovské seniory, který je financován z prostředků německé nadace Erinnerung, Verantwortung und Zukunft. Tento původně dvouletý projekt měl poskytnout finance na založení a provoz agentur domácí péče v Praze, Brně a Ostravě. Byl připraven rozpočet pro nadaci EVZ, který obsahoval výdaje těchto třech židovských agentur a německá nadace Nadačnímu fondu obětem holocaustu věnovala 277 306 EUR. Tato částka byla splácena v pravidelných splátkách dle splátkového kalendáře. Na základě průběžných měsíčních vyúčtování od agentur EZRA Praha, JAS Brno a Tikvah Ostrava byly prostředky čerpány dle rozpočtů.

V průběhu trvání projektu se zjistilo, že agentury JAS a Tikvah nedočerpávají finanční prostředky, a tedy že je tyto agentury nejsou schopny plně vyčerpat do konce roku 2005, tzn. do naplánovaného konce projektu. Nadační fond obětem holocaustu započal jednat s německou nadací EVZ o prodloužení projektu a o navýšení některých položek, které budou z důvodu delšího trvání projektu vyšší, než bylo předpokládáno. To se podařilo a na počátku roku 2006 byla zbývající nedočerpaná částka převedena agenturám v Brně a Ostravě. Agentura JAS má k dispozici na rok 2006 téměř 600 tis. Kč, z nichž pečuje asi o 65 klientů a agentura Tikvah získala téměř 650 tis. Kč pro 83 klientů. Čerpání těchto zbývajících částek je opět podmíněno měsíčními finančními zprávami. Pražská agentura domácí péče vyčerpala veškeré přidělené prostředky, a tedy již nepokračuje ve financování z německé nadace v roce 2006. Doposud se agentura EZRA v Praze starala z poskytování grantu o 30 klientů.

Zároveň všechny tři agentury domácí péče získaly finanční podporu z 5. grantového kola Nadačního fondu obětem holocaustu, program PÉČE. EZRA byla podpořena částkou 250 tis. Kč, JAS a Tikvah po 300 tis. Kč.

Ing. Monika Uhlířová

finanční manažer NFOH

tel.: 224 261 573, e-mail: uhlirova@fondholocaust.cz

KDE ŽÁDAT O PODPORU

Aktuální uzávěrky fondů, které poskytují finanční prostředky v oblastech blízkých programu NFOH, do listopadu 2005. Podrobnější info na <http://www.granty.ecn.cz/>

UZÁVĚRKA: 28. 4. 2006

Fond T-MOBILE: Místní rozvoj a komunitní a sociální služby

Vyhlašovatel: Nadace VIA/Komunitní nadace Euroregionu Labe

Kontakt: <http://www.nadacevia.cz/>

UZÁVĚRKA: 30. 4. 2006

Grantový program v oblasti vzdělávání

Vyhlašovatel: Nadační fond pro vzdělávání

Kontakt: Jana Motejzíkova,
jmotejzikova@isp.cz
tel.: 220 384 212

UZÁVĚRKA: 22. 5. 2006

Vzdělávání poskytovatelů a zadavatelů v oblasti sociálních služeb + Integrace specifických cílových skupin

Vyhlašovatel: Ministerstvo práce a sociálních věcí

Kontakt: Zuzka Zajarošová,
soc.integrace_esf@mpsc.cz

FOUNDATION FOR
HOLOCAUST VICTIMS
NADACNÍ FOND OBĚTEM
HOLOCAUSTU

InfoBulletin vydává Nadační fond obětem holocaustu jako informační periodikum určené partnerským organizacím a žadatelům o nadační příspěvek. Adresa kanceláře: Legerova 22/1854, 120 00 Praha 2. Telefon: 224 261 615, 224 261 573. Fax: 224 262 563. E-mail: info@fondholocaust.cz • Internet: www.fondholocaust.cz